

AVRAM IANCU - 200!

Nr.7(47/iulie 2024)

În apărarea memoriei lui Octavian Goga

Prof. univ. dr. Mircea POPA

Recent presa din capitală ne-a adus o veste tristă: amestecul brutal al Institutului Elie Wiesel în cenzurarea actelor de cultură de la Iași. Pe scurt este vorba de inițiativa Primăriei și a cetățenilor din orașul Iași, oraș care stă în fruntea inițiativelor culturale din țară, merit pe care trebuie să-l recunoaștem deopotrivă autorităților administrative cât și celor culturale din acest oraș, în care s-a înființat prima universitate românească dar și primul teatru evreiesc din lume, că Institutul Wiesel a cerut pur și simplu interzicerea dezvelirii bustului lui Octavian Goga și aruncarea operei de artă a sculptorului în subsolurile noi Securității intelectuale înființată de acest Institut în țară. Măsura este însoțită de o serie de atacuri agresive la adresa memoriei lui O. Goga, care este declarat un mare antisemit și un fascist notoriu. Credem că la 31 ani după revoluție, țara aceasta trebuie să fie lăsată să-și dureze și să-și scrie propria istorie și propria cultură, iar izbucniri pătimase și exaltate precum a acestor domni de la Institutul Wiesel, de care n-a auzit nimeni, în sensul să fi avut vreun merit cultural oarecare, să fie mult mai temperată și rostită în termeni civilizați.

Țara asta a avut destui cenzoari comuniști, proveniți din păcate chiar din etnia lui Wiesel, care s-au compromis pe ei și literatura română, având un rol nefast în acțiunea de reconsiderare și de reparație onestă a valorilor națională, dar nimeni nu i-a dat afară din *Dicționarul* lui Mirodan și nici din literatura română, dacă n-am aminti decât numele odios al lui Leonte Răutu și al altora ca el. Am putea redacta o antologie a rușinii cu tot ce au scris și spus acești culturnici ultra-xenofobi împotriva unor scriitori de valoare români, ale căror merite literare nu vor putea fi negate de oricine crede că reprezintă adevărul întreg. Sunt peste tot în lume cazuri de scriitori controversați, scindați, care până la un punct al vieții au avut o atitudine politică, iar mai apoi, în corelație cu mersul conjunctural al politicii vremii, au avut altă atitudine. Pentru acest lucru acești oameni politici și gazetari au fost blamați la vremea lor, li s-au retras anumite merite, dar nu și meritul esențial de a fi fost scriitori de valoare.

În plus, în cazul lui Goga, avem de-a face cu una dintre personalitățile făuritoare de țară, care au contribuit în chip decisiv la realizarea Marii Uniri, reprezentând crezul și aspirația întregului popor din Transilvania în vederea eliberării de sub anacronicul regim dualist, care ducea o politică de asimilare etnică recunoscută de întreaga Europă, iar poezia lui Goga a venit să șteargă lacrima de pe obrazul țaranului român, a plugarului și clăcașului, și chiar de pe obrazul tinerei evreice Ida, care a găsit compasiunea poetului și solidaritatea lui în suferință.

Sensul adânc umanitar al creației sale nu poate fi negat și nici maculat, iar la producția lui poetică s-a adăugat, e drept, și o activitate politică pe care el a desfășurat-o având în vedere centrele de forță ale momentului prin care s-ar fi putut preîntîmpina acțiuni destructive pentru națiune, precum Diktatul de la Viena. A veștejit ambițiile doctrinare care nu țineau seama de popor și a condamnat intențiile de dictatură ale lui Carol al II-lea, având credința trăiniciei statului național.

Faptul că s-a războit cu potențații maghiari care asupreau poporul român din Transilvania până la Marea Unire, nu l-a împiedecat să semneze cu noii reprezentanți ai acestora *pactul de la Ciucea*, sau să traducă din poezia lui Petofi, Ady Endre sau Madach, fiind recompensat pentru acest lucru cu alegerea lui ca membru al societății literare maghiare „Petöfi”.

Am înțelege, poate, că vecinii noștri maghiari să-l acuze pe Goga, de încălcare a principiilor umaniste și cei care vin acum să decimeze literatura română exact cu argumentul unor gazetari interbelici Cominterniști, care erau subvenționați de Moscova pentru a defăima și a scoate din circulație pe adevărații politicieni cu dragoste de țară. Preluând mecanic sloganurile stângii Cominterniste, cei de azi ocultează cu bună știință meritele unui mare port, a unui luptător pentru cauza generală, a unui ministru care a primit zeci de cărți cu dedicație din partea scriitorilor evrei.

Ar fi bine ca acești contestatari să stea puțină vreme în camera sa de lucru de la Ciucea pentru a-i reconstitui adevărata biografie. Nu de cerberi inclemenți avem nevoie la ora de față, ci de studierea atentă a tuturor derapajelor trecutului, deoarece e din capul locului de aflat că nu Goga și-a pus svastica pe trupul din cosciug, ci probabil acei câțiva ciraci care voiau a-și face merite în altă direcție. Apoi, meritele sale literare și chiar politice nu pot fi șterse cu simple injurii și calificative rupte din context, și nici cu exagerări care vin să jignească poporul român din Transilvania, mare admirator al celui care a fost închis la Seghedin pentru ideile sale, și târât în mai multe procese fără bază juridică.

AVRAM IANCU - 200!

Ne întrebăm : cunosc ei în detaliu binele pe care l-a făcut țării viitorul ministrul Goga? Știu ei că Goga a suferit chiar temniță pentru cauza poporului său? Știu ei că la 7 februarie 1938, pe când era ministru de Interne, a semnat un ordin circular prin care prevedea sancțiuni drastice împotriva actelor de antisemitism, arătând că „orice turburare, ca agresiune, devastări, acte de brutalitate sunt împotriva intereselor guvernului”, cerând prefectilor „să mențineți o ordine perfectă și vă fac responsabili personal cu întreaga Dv. situație de cele ce se vor petrece de aici înainte”! Știu domnii de acolo că a scris poezia *Cade-o lacrimă* pentru sufletul obidit și singur al fetei jidovului, Ida?

Cazul de la Iași aduce aminte de cele mai aberante execuții staliniste, de ieșiri în public care nu au nimic de-a face cu toleranța proverbială și buna judecată a poporului român. Credem că poporul acesta și cultura lui a avut parte de prea mulți cenzori și de prea multe restricții venite cu rea credință. E timpul ca scriitorii țării, criticii și istoricii ei literari să hotărască singuri ce e rău și nociv în această literatură și să nu ne vină ucaze și ordine străine de nicăieri! O lege a non-intervenției în treburile interne al fiecărei națiuni e scrisă cu litere mari în cartea Drepturilor omului.

Mrcea Popa – 29 iunie 2024